

HUTBA REISU-L-ULEME POSVEĆENA SJEĆANJU NA GENOCID U SREBRENICI

Sarajevo, 10.7.2026.godine

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, Spasitelju potlačenih, Pomagaču vjernika, Zaštitniku pravovjernih. On je Onaj s čijim imenom sve počinje i sve završava. Svjedočim da nema boga osim Njega, Jedinoga, Koji nema druga, i svjedočim da je Muhammed, a.s., Njegov poslanik. Allahu moj, smiluj se i blagoslovi poslanika Muhammeda, a.s., njegovu čestitu porodicu i ashabe.

Draga braćo u dini-islam, poštovani džemate,

Nalazimo se u danima koji u našoj kolektivnoj svijesti, ali i u historiji čitavog čovječanstva, nose najteži teret tuge, boli i sjete. Sredina mjeseca jula nas svake godine nepogrešivo vraća u Podrinje, u našu Srebrenicu. Vraća nas na šehitluk, harem u Potočarima, gdje bijeli nišani nijemo, ali snažno svjedoče o planetarnom zločinu – o Genocidu počinjenom nad bošnjačkim narodom zaštićene zone Ujedinjenih nacija.

U tim bijelim nišanima zapisane su naša ljubav i naša tuga za našim najmilijima; oni svjedoče i opominju nas na okrutnost dušmanina i bešćutnost svijeta. Naša današnja hutba nije samo podsjećanje na datume; ona je poziv na trajnu budnost, na sjećanje i pamćenje, jer je pamćenje i sjećanje ibadet, a zaborav opasnost koja vodi u ponavljanje zla.

Bol i tuga koje nosimo u sebi trajno će ostati u nama, jer rečeno je da se proživljena bol nikada ne može zaboraviti. Ali, naša je obaveza nadići njenu silinu i ne dozvoliti da nas slomi. Vjera nas uči i budi u nama snagu da strpljivo podnosimo svako iskušenje, pa i ono najteže. Mi, hvala Allahu, svih ovih godina nismo klonuli duhom niti smo pognuli glavu pred zlom. Pružili smo snažan otpor kojem se divi cijeli svijet. Naučili smo kako nositi teret boli koja nam je nametnuta. Strpljivo i neumorno nastaviti ćemo se boriti protiv zaborava, ali i protiv mržnje, pazeći da ona nikada ne otruje naša srca i naše duše.

Braćo i sestre,

Uzvišeni Allah nas u Kur'anu opominje i naređuje nam da istinu ne skrivamo, a da nepravdu pamtimo. Kaže Gospodar u suri El-Ma'ide:

“O vjernici, dužnosti prema Allahu izvršavajte, i pravedno svjedočite! I neka vas mržnja koju prema nekim ljudima nosite nikako ne navede da nepravedni budete! Pravedni budite, to je najbliže čestitosti.” (El-Ma'ide, 8.)

Iz ovog ajeta učimo ključnu moralnu pouku: pamćenje i sjećanje na žrtve Genocida čin je vrhunske pravde i čestitosti. To je ispunjavanje Allahove izričite naredbe o pravednom svjedočenju. Jer, mi Srebrenicu ne pamtimo da bismo mrzili, već da bismo osigurali da istina pobijedi laž i da se zlo više nikada i nikome ne ponovi.

Mi, bosanski muslimani, naučili smo, kao malo ko u svijetu, da na putevima mržnje rastu samo smrt, očaj i bolest duše. Na mitologiji krvi i tla mogu se utemeljiti samo nesreća i zločin. Oni koji zaborave da Zemlja i sve što je na njoj pripada Bogu i da su sva Božija stvorenja jednaka u svom dostojanstvu, na korak su od zločina.

Srebrenica nas uči da zlo nikada ne miruje. Živimo u vremenu narastanja i institucionalnog negiranja zločina Genocida. Protagonisti zla ulažu velike napore da umanje zločin koji su počinili i da pobrišu granicu između zločinca i žrtve. Nadaju se da lažima mogu dovesti u pitanje historijske činjenice. Oni svjesno računaju na naš zamor, nadajući se da ćemo ustuknuti pred njihovim drskim lažima.

Zato kultura sjećanja i pamćenja ne smije biti svedena na samo jedan dan u godini ili na puku manifestaciju žaljenja. Ona mora postati dio našeg svakodnevnog identiteta, našeg obrazovnog sistema i našeg porodičnog odgoja. Naša je moralna dužnost da svojoj djeci prenesemo istinu, ne da bismo ih trovali mržnjom, već da bismo ih opremili budnošću i sviješću da zlo ne miruje.

Zato nas Allahov Poslanik, Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, u dobro poznatom hadisu koji prenosi Ebu Hurejre, r.a., uči:

“Vjernik ne smije dozvoliti da bude ujedan iz iste rupe dva puta.” (Buhari i Muslim)

Ovaj hadis je vjerski temelj naše kulture pamćenja, ali i naše direktne obaveze prevencije Genocida. Prevencija Genocida nije samo političko ili pravno pitanje; to je naša prvorazredna vjerska i moralna dužnost. Mi nemamo pravo biti naivni. Prevencija znači da moramo prepoznati rane znakove zla, dehumanizacije i negiranja prije nego što bude prekasno.

U tom kontekstu, usvajanje Rezolucije o genocidu u Srebrenici na globalnom nivou predstavlja važan civilizacijski čin. Ta rezolucija je jasan znak da svijet, uprkos kašnjenju, postavlja pravnu i moralnu branu lažima i negiranju. Međutim, međunarodne rezolucije su tek okvir, a stvarna prevencija počinje unutar naših domova, naših džemata i naših institucija.

Naša svakodnevna edukacija, budnost i posvećenost očuvanju istine na lokalnom, džematskom nivou ključni su koraci u sprječavanju da nam se prošlost ponovi.

Ako se prepustimo nemaru i komforu zaborava, rizikujemo da ponovo proživimo strahote koje su proživjeli naši očevi, djedovi i sinovi. Naša historija na ovim prostorima nas opominje da je svaki naš historijski zaborav bio uvertira i pozivnica

za novi zločin nad nama. Nemar i ravnodušnost su luksuz koji sebi više nikada ne smijemo dopustiti. Pamćenje Srebrenice i aktivno djelovanje na sprječavanju zla kula su našeg opstanka na rodnoj grudi.

Genocid koji je počinjen u Srebrenici obavezuje nas da budno i odgovorno mislimo o budućnosti našeg naroda i naše Srebrenice.

Uzvišeni Allah kaže:

„Allah obećava da će one među vama koji budu vjerovali i dobra djela činili sigurno namjesnicima na Zemlji postaviti...“ (En-Nur, 55.).

Mi vjerujemo da je Božije obećanje istinito, ali isto tako smo uvjereni da je danas sve do nas. Naša je obaveza brinuti se o Srebrenici, jer je ona rodno mjesto našeg kolektivnog stradanja. Ništa se na ovoj zemlji bosanskoj ne može mjeriti s njom. Prevenciju Genocida gradimo kroz jačanje naših institucija, kroz izvrsnost u obrazovanju, nauci i ekonomiji. Naša snaga i naša spremnost da se branimo i zaštitimo svoje pravo na život najbolja su garancija odvrćanja svakog budućeg zla. Na nama je da se borimo, da ulažemo u znanje i da omogućimo dostojan i siguran život svih ljudi u Srebrenici i oko nje. Oni koji uzmu Boga za zaštitnika i koji budu postojani u svojoj vjeri i trudu, postići će ono što žele.

Islam je vjera ponosa, dostojanstva i postojanosti, vjera istine i pravednosti. Zato neka nas tuga ne baci u očaj, a sažaljenje u slabost. Allah nas iskušava i u dobru i u nesreći, i u izobilju i u oskudici, a naša postojanost se mjeri našim jedinstvom.

U Kur'anu je zapisano da *Allah voli one koji se bore na Njegovom putu poredani u redove koji su čvrsti kao bedemi.*

Nastupajmo zajedno, kao jedna duša i jedno tijelo. Neka nam Srebrenica bude trajna pouka da se slabima, podijeljenima i nespremнима milost ne ukazuje, i neka nam bude zakletva da izgradnjom vlastite snage i jedinstva osiguramo da nam se stradanje nikada više ne ponovi. Podignite svoje ruke jutrom i večeri, i molite Svoga Gospodara.

Ja Rabbi, Tebi podižemo ruke naše, Ti si Onaj Koji zna šapat svakog srca i Koji si jedini lijek usred očaja. Pomozi nam da nađemo lijek za ranjenu dušu i vječni mir kod Tebe.

Ja Rabbi, blagoslovi Svojim blagoslovom ljude Srebrenice i porod njihov za sva vremena.

Ja Rabbi, podari nam mudrost, snagu i jedinstvo da prepoznamo i spriječimo svako zlo koje nam se sprema. Sačuvaj spomen na Srebrenicu u našim srcima za vjeke vjekova. Neka Srebrenica bude zalog za našu slobodu, jedinstvo i život u miru. Tako Ti Tvoje veličine i milosti! Amin!